

Medlemsblad för
Sörmlands
Idrottshistoriska
Sällskap

Nr.2 - 2022

Fyra eskilstunakillar i blågul dress

Rapport från årsmötet

Radiosporten och Sportspegeln 60 år

Brottaren som tog OS-guld i segling

Redaktören har ordet

Tord Juszcak

Vi hade i förra *Backspegeln* en frågetävling, Fem svar fick vi in och vann Sverigelotter det gjorde Kenth Borgström, Sölvesborg, som prickade in alla rätt. Fyra Sverigelotter blev belöningen.

Här kommer de rätta svaren.

1. Paleremo **D**, 2. Yankee Stadium **A**, 3. Kumla **C**, 4. Jane Cederqvist **A**, 5. Roger Magnusson **A**, 6. Badminton **D**, 7. Feyenoord **A**, 8. Konståkning **A**, 9. 5 gånger **A**, 10. Australien **A**.

Vad gör egentligen en förening som SIHS. Vad har den för betydelse för idrotten?

Enligt stadgarna och verksamhetsplaner så ska vi

- Väcka och underhålla intresset för idrottshistoria Och förena de som delar detta intresse.
- Stimulera och bredda forskning runt idrotten.
- Initiera kulturarrangemang kring idrottshistoria.
- Dokumentera idrottsrörelsens utveckling, bland annat genom att skriva och utge böcker.
- Ordna idrottscaféer på olika håll i länet.
- Ordna medlemsresor till idrottsintressanta platser och händelser.
- Utge en medlemstidning två gånger/år.

Det är alltså en stor kulturell insats vi gör för idrotten – vår i särklass största folkrörelse.

På våra idrottscaféer, som vi försöker sprida över hela länet samlar vi idrottshistoriskt intresserade och pratar idrottsminnen. Det finns fantastiskt många personer runt om i länet som har mycket att berätta.

I medlemsbladet *Backspegeln* skriver vi om idrottshistoria, klassiska anläggningar och jubilerande föreningar. Vi lyfter också fram undagömda idrotter.

Är du inte medlem? Bli det, årsavgiften är bara 100kronor.

**Din trycksaksleverantör
för alla behov av TRYCK och REKLAM**

Kontorstrycksaker • Broschyrer • Foldrar • Blad
Reklamtryck • Mappar • Pärmar • Böcker
Storformat • Spiralbindning
Vigselprogram och mycket mer

115 år
i idrotts tjänst

BESTSELLER
ROLL-UP
LUX

Outdoor
Bow
Flag

www.linderothstryckeri.se

linderoths
tryckeri

Rapport från årsmötet

Den 16 mars hölls föreningens årsmöte för 2022 på Vilsta Sporthotell i Eskilstuna inför drygt 20 medlemmar.

Årsmötet genomfördes smidigt med omval på alla styrelseposter. Det betyder att Anders Krafft gör sitt åttonde år som föreningens ordförande. Fullständig förteckning över styrelsen med telefonnummer och mailadresser finns på hemsidan.

Föreningen ekonomi är också stabil och vi har drygt 230 000 i kassan. Efter årsmötesförhandlingarna informerade vår medlem Kerstin Bodin om *Centralföreningen för idrottens främjande*, där hon är sekreterare.

Efter mötet och kaffe med fralla så fick årsmötet lyssna på den olympiske bronsmedaljören i spjut, Kent Eldebrink som tävlade för Södertälje IF.

Till föreläsningen hade SIHS inbjudit de friidrottsföreningar som finns i Eskilstuna att få närvara och lyssna. Ett uppskattat initiativ, så totalt var vi drygt 25 personer som lyssnade på Kent.

Kents karriär toppades av OS-bronset i Los Angeles 1984. Men fyra SM-guld, två silver och två brons finns också med i listan, plus att han blev den förste svensk att kasta 90 meter vilket han gjorde i juni 1981. Kent hade också det svenska rekordet på 91.14 ganska länge.

Det blev en trivsamt stund med flera spännande episoder och bilder som vi fick ta del av.

Kent avtackades av Anders Krafft med boken *Sörmländska Olympier*, där han alltså själv är en av dessa.

Mediahistoria

Sveriges Radios **Sportextra** fyllde 60 år i fjol. Den berömda signaturen med Percy Faith and his Orchestra har alltid inlett sändningarna med "Muccho Gusto" med sin galopperande rytm.

Den första sportsändningen från ett svenskt idrottsevenemang gjorde dock Sven Jerring från Vasaloppet redan 1925. I slutet av 1940-talet fick Jerring en arvtogare i snabbprataren Lennart Hyland som sedan blev stor TV-stjärna inom nöjessändningarna.

Trion som låg bakom premiären för Sportextra Lars-Gunnar Björklund, Lennart Hyland och Fritiof Haglund var oerhört nervösa inför premiärsändningen. De var mest oroliga för att det tekniska inte skulle fungera, men allt gick smärtfritt.

Sportextra fick snabbt ett enormt genomslag. Och blev ett forum för ordkonstnärer som hanterade oväntade situationer på uppstuds. De klassiska referaten är oräkneliga och vid programmets 50-årsjubileum 2011 fick lyssnarna rösta fram "topp tre." Lasse Granqvist tog en dubbel. Etta blev referatet från Tre Kronors bragdvändning vid hockey-VM 2003. Då laget vände underläge med 5-1 till seger med 6-5 mot Finland. Tvåa blev referatet när Zlatan klackade in bollen mot Italien vid fotbolls-EM 2004. På tredje plats kom Lennart Hyland med den klassiska "Pucken gliideer in iii mååål.... När Tre Kronor vann VM i hockey i USA 1962.

Även Sportspegeln är 60 år.

När den första "spegeln" sändes i januari 1961 satt trion Sven "Plex" Pettersson, Bengt Bedrup och Putte Kock i studion. Den första sändningen dominerades av schack. Plex blev sedermera mannen som tog in Ingemar Stenmark i de svenska folkhemmen. Han jobbade också mycket med Vasaloppet och de klassiska sändningarna från backhoppningen i Garmisch Partenkirchen. Putte Kock var ju

känd som landslagsman och förbundskapten i svenska fotbollslandslaget och satt ofta med cigarren i mungipan. Bengt Bedrup var en ganska okänd sportjournalist som värvades över från Expressen.

Den sporttörstande allmänheten tog emot Sportspegeln med öppna armar. Den ses fortfarande söndag efter söndag av en miljonpublik.

Handboll

För 125 år sedan föddes handbollen av en ren slump i Köpenhamns norra stadsdelar. Allt började med en krossad glasruta. På Ordrups gymnasium var det tillåtet att spela fotboll på rasterna. Men på höstterminen 1895 fick vaktmästaren kontakta glasmästaren lite för ofta och fotbollsspel på rasterna förbjöds.

Pojkarna beslöt sig då för att kasta bollen istället, vilket gymnastikläraren Holger Nielsen tyckte verkade intressant. Några år senare 1898, var de första reglerna nedtecknade och sporten *Handboll* spred sig snart över hela Danmark.

1904 spelades den första matchen med elva spelare i varje lag och spel utomhus. Sporten spred sig snart till Tyskland där den utvecklades, bland annat minskades bollens storlek.

I Sverige spelades den första handbollsmatchen 1906 i Floda utanför Göteborg.

Sporten blev snabbt poppis i många länder och vid OS i Berlin 1936 debuterade handbollen. Inför ösregn och 80 000 åskådare vann Tyskland mot Österrike i finalen med 10-6.

Utehandbollen hade fått nya internationella regler 1927 och innehandbollen, som dök upp som alternativ, fick internationell status 1934 och fyra år senare ändrades antalet spelare till sju. En målvakt och sex utespelare. Ganska snart försvann utehandbollen och sporten blev enbart en innesport med en spelplan på 40 x 20 meter.

Internationella Handbollsförbundet IHF, bildades 1946 och omfattar i dag 150 länder.

Svenska Handbollsförbundet bildades år 1930.

Sedan 1972 vid OS i München är handbollen en av herrgrenarna och damerna kom med 1976 i Montreal-OS. De nordiska länderna Sverige, Norge och Danmark har hela tiden hållt sig i toppen, bland annat har Sverige fyra OS-medaljer.

Elithandboll är en ganska tuff sport. Handleds, axel och knäskador är tyvärr ganska vanliga. Bollen kan för övrigt vid bra skytte komma upp i hastigheter som 110-130 kilometer i timmen. Inte lätt att vara målvakt då inte.

I antikens Rom lär det ha förekommit ett handbollsliknande spel. Spelet kallades Urania. Namnet är grekiska och spelet utövades med en mindre hård boll, men några spelregler har man inte lyckats hitta.

I Sörmland i dag finns det handbollsklubbar i alla våra större kommuner, Katrineholms SK, IFK Nyköping, IFK Strängnäs (bara flickhandboll), IF Guif, HK Eskil och Gökstens BK från Eskilstuna-Torshälla. GUIFs damlag har två SM-guld och herrarna tre SM-silver.

Lennart Eriksson från Nyköping, Bo "Bobban" Andersson, Erik Hajas och Tomas Svensson, IF Guif är några av länets spelare som lyckats bra i landslaget. Alla fyra också har utsetts till "årets handbollsspelare".

Till minne

Hans-Olof Johansson

18 mars 1936

Svensk friidrottare som tävlade för Nyköpings SK. Han blev svensk mästare på 400 m. 1961, tog dessförinnan silver 1960 och följde upp med ett brons -62 och var svensk rekordhållare.

Han blev också förste svensk att gå under 47 sekunder på 400 m. Deltog även i Rom-OS 1960 i "långa stafetten" och i EM i Bukarest 1962.

Hans-Olof Johanssons talang upptäcktes först i övre tonåren, då han gjorde militärtjänsten på F11 utanför Nyköping. Han hoppade in som reserv på flottilmästerskapen och sprang 100 meter på 11,2 barfota och då fick friidrottsledare för Nyköping SK och även Nyköpings AIK upp ögon för Hans-Olof Johansson. Han valde NSK.

Hans-Olof satte svenskt rekord på EM i Belgrad på 400 meter den 13 september 1962. Tiden blev 46,7 och i tio år behöll han det rekordet tills Anders Fager slog det 1972. Hans-Olof Johansson blev också Svensk Mästare på distansen 1961.

-Jag var egentligen ganska osnabb så det hade nog varit bättre om jag satsat på 800 meter. Dessutom tyckte jag inte om att springa på individuella banor. Jag ville kämpa bröst mot bröst, armbåge

mot armbåge. Men det var ingen som lyssnade på och det blev fortsättning på 400 meter som gällde.

Vid EM-tävlingarna 1962 satte också det svenska stafettlaget med Hans-Olof som sista man nytt svenskt rekord med 3.07.7, ett rekord som stod sig i tolv år.

Året efter EM i Belgrad -62 lade Hans-Olof Johansson spikskorna på hyllan efter en kort men framgångsrik karriär. Det blev ingen satsning mot Tokyo-OS 1964.

Friidrottsminnena och speciellt medaljerna gömde Hans-Olof i en plastask i garderoben. På väggarna satt istället diplom från starterna i Vasaloppet och Öppet spår.

Hans-Olof hade vid sin bortgång fyllt 86 år.

Ulrika Gustafzon Cummings SN och Leif Johansson.

Porträttet

Erik Hajas

Erik Hajas är född 16 sept. 1962 i Tumba, utanför Stockholm och började sin handbollsbanan i SolK Hellas men värvades till Guif 1988. Han vann skytteligan i elitserien sex gånger, dessutom fyra år på rakan, 1994/95 tom. 1997/98. Första gången var 1987 med Hellas.

Hajas är Guifs bäste målskytt genom tiderna med 1 902 mål. Som mest gjorde han 17 mål i en match mot Karlskrona 7 dec, 1994. Han spelade sin sista match mot Drott i semifinalen 2000. Erik Hajas spelade hela tiden för Guif med ett undantag för ett år då han var proffs på Teneriffa på Kanarieöarna 1990-91.

Erik debuterade i landslaget 1984, var med i OS i Seoul 1988, där laget kom på en femte plats. Sedan kom de "gyllene åren" med Bengan Boys. VM-guld 1990, OS-silver både 1992 i Barcelona och 1996 i Atlanta, samt ett EM-guld 1994 och två VM-brons 1993 och 1995. Den vindsnabbe kantspelaren var dock inte nöjd med OS-silvret i Atlanta.

– Man kan aldrig vinna ett silver, man förlorar alltid ett guld .

Det blev till slut 281 landskamper och 996 mål. Sista landskampen spelade han 1997. 13 år efter debuten.

En rolig grej i sammanhanget är att Erik Hajas aldrig bodde i Eskilstuna utan återfanns hela tiden i Tumba. Han pendlade under alla år till träning och match. Ändå utsågs han till "Årets Eskilstunabo" vid ett tillfälle.

Hajas tränade IFK Tumba under 2005-06 och har hela tiden jobbat som brandman på Södertörns brandförsvär.

En 75-årig epok har gått i graven

En 75-årig institution har gått i graven. **Strömbergs bokförlag** som gett ut böckerna *Idrottsboken*, *Olympiaboken*, *Årets fotboll*, *Årets ishockey* och många andra, har lagts ner.

Det skrivna ordet har ju en lika gammal historia som människan. Egyptens heroglyfter och nordmännen runor är bara två exempel. Sedan 1500-talet har det ju tryckts och utgivits böcker, dessförinnan satt ju munkar och handskrev bok för bok.

Våren 2020 utkom *Idrottsboken* och *Årets fotboll*, vilka blev förlagets sista böcker. Samma sommar sades personalen upp. -*Pandemin skyndade på det hela*, sa en av de uppsagda journalisterna.

Antalet sålda böcker har sjunkit stadigt i många år. Mycket beroende på internet men också att förlaget inte satsade. Redan för 15 år sedan tog man bort alla säljare och sedan dess har böckerna bara skickats ut till tidigare kunder. Böckerna är i dag samlingsobjekt och de sista böckerna kostar c:a 1 400 kr.

Ändå pågick det förhandlingar in i det sista med två andra förlag om att överta rättigheterna. Men

Strömbergs ville inte sälja sitt kundregister och därmed sprack planerna. Då böckerna inte säljs i *Brunnhages* första idrottsbok utkom 1945 och de båda förlagen blev konkurrenter fram tills att Strömberg köpte upp Brunnhagens 1983 och sedan dess hade böckerna samma innehåll. Bara med olika pärmar.

Storhetstiden inföll på 1960- och 70-talet. Många säger i dag att du hittar all fakta om idrottshistoria på nätet. Men det stämmer inte. Strömberg/Brunnhages böcker innehåller mångdubbelt mer än vad du kan hitta på nätet. Och framför allt så går det fortare att slå i böckerna.

Så har du en samling av böckerna så ska du vårda dom med ömhet och kärlek. Det är idrotts- och kulturhistoria av högsta klass. Och böckerna har dessutom ett ekonomiskt värde.

Racerbåtsmästaren som drunknade

Det blåste upp till storm på Hjelmaren hösten 1974. Fyra personer kom i sjönöd när husbåten de färdades i började ta in vatten. De kontaktade sjöräddningen men fick ingen hjälp eftersom sjöräddningen hörde att John Rohm, världsmästare i båttracing var ombord och en av de fyra. ”-Då skulle väl allt gå bra ändå”. Men det gick så illa att båten bröts itu och delade sig i stormen.

John hade under våren 1974 varit med om en svår bilolycka, låg åtta månader på sjukhus med ett komplicerat benbrott. Vid utflykten på Hjelmaren var han fortfarande gipsad. Utflykten iscensattes av John Rohm själv som tyckte att det hände för lite och ett par dagar på sjön med några kompisar skulle passa bra.

– Vi tvingades alla ner i sjön när båten bröts itu och vi började simma. Jag såg inte John och vände och simmade tillbaks men det tunga gipset drog ner John och han försvann ner Hjelmarens svarta och kalla vatten tillsammans med Bengt Wahlfridson.

De övriga två, Roland Karlsson och Göran Smedeby lyckades att klamra sig fast vid några vrakspillror. Först vid 4-tiden på söndagsmorgonen påträffades de av en polisbåt som gått ut från Hjelmarsund.

Männen fördes till Centrallasarettet i Eskilstuna med en kroppstemperatur på 28 grader. Precis på gränsen för Hjärtstillestånd.

Polisens spaningar inställdes på söndagsmiddagen då hoppet om att finna de två saknade vid liv ansågs som utsiktslöst.

John Rohm var född 1920 och bodde i Kungsör, jobbade som bilplåtslagare och tävlade för Hydro - 63. Han började som Motocrossförare, men fick så småningom prova farten på vattnet. Han lånade en båt och framgångarna kom snabbt. Han var oftast på pallen.

1964 kunde han skaffa en egen och snabb båt på 500 cc och med en topphastighet på 150 km. i timmen. Det blev SM-guld 1965. Han följde upp det med fem raka SM-titlar samt fyra segrar i NM. Två silver och tre brons blev det på VM innan han i Budapest 1968 körde hem VM-titeln. John var nu landets stora båtförare och fick ett fabrikskontrakt med ett stort företag mellan åren 1969-1972.

Sommaren efter den tragiska sjöolyckan, fick racerbåten efter John stå. Planer fanns på att sälja allt som fanns. Men sonen Kent, som höll på med rally och banracing kände dock att han ville prova på båtsporten. Och bara ett år efter pappans bortgång körde han till sig ett SM-silver. Det blev också ett nytt VM-guld till familjen Rohm då Kent blev världsmästare vid tävlingar i Nottingham 1981.

Och framgångarna fortsatte då barnbarnet Fredrik Rohm vann både SM och Nordiska Mästerskapet och dominerade klassen åren 1992-1996. Han deltog även i VM 1994, men propelleraxeln brast och han fick bryta.

Bågskytte

Alla har vi väl minnen av matinéhjälten Robin Hood och hans fantastiska bågskytte. Och bågskytte har funnits i alla tider. Först som jaktvapen, som krigsvapen och försvar vid anfall. Även Djingis Kahn och hans mongoler utvecklade skyttet och kunde skjuta från sina galopperande hästar.

Bågskyttet utvecklades sedan genom århundraden till en sport och redan i OS 1900 i Paris var det en av grenarna. Hela 83 nationer hade anmält bågskyttar. Avståndet till tavlan var 70 meter. Grenen försvann dock efter OS 1920 och återkom först i München 1972, där för övrigt Sverige tog ett OS-silver genom Gunnar Jervill.

Under åren utvecklades sporten och idag tävlas det olika klasser. Compound, Barebow, Klassisk, Långbåge och Recurve. Det är den senare som är OS-båge.

Alla bågar ser väldigt olika ut. En del har vikter och sikten och olika hjälpmedel. Den klassiska bågen ser ut som den Robin Hood hade och det var på 1100-talet i Sherwoodskogen. Inga extra finesser.

SM-tävlingar i de olika klasserna, jakt undantagen arrangeras både inne och ute.

2002 vann hemmaklubbens Isabell Danielsson SM när tävlingarna gick i Munktelarenan i Eskilstuna. Isabell vann finalen i klassen Compound med 114-113 mot Karin Teghammar. I semifinalen vann hon mot Nordiska Mästarinnan Ingrid Olofsson. Det var en enorm prestation, Isabell var nämligen bara 14 år.

-Egentligen ställde jag bara upp för att få lite träning inför USM som skulle gå om 14 dagar, sa en nöjd guldmedaljör efter vinsten. Hela familjen Danielsson är för övrigt engagerad i sporten. -Jag föddes nästan med en pilbåge i hand, sa Isabelle

I Sörmland har vi sju bågskytteklubb. Eskilstuna Bågskyttesällskap, Katrineholms Bågskytteklubb, Nykvarns Bågskytteklubb, Nyköpings Bågskytteklubb, Stallarholmens Bågskytteklubb, Stenbro Bågskyttesällskap och Strängnäs Bågskytteklubb. Speciellt bra har det gått för Nykvarn.

Sv. Bågskytteförbundets kansli ligger för övrigt just i Nykvarn.

Organisatoriskt tillhör de sörmländska klubbarna Östra Svealands Bågskytteförbund. Totalt räknar Svenska Bågskytteförbundet 157 klubbar runt om i Sverige. Våra sörmländska klubbar har haft stora framgångar genom åren på SM-nivå, NM och EM och även arrangerat SM-tävlingar i mängder. Stallarholmen har haft stora framgångar på jakt-skyttebanorna under många år

Även om de två sista åren med Coronapandemin begränsat antal tävlingar på alla nivåer.

Fyra eskilstunaspelare i blågult – samtidigt.

På Tunavallen, som invigdes 1924 har det spelats mängder av fotbollsmatcher. Även landskamper. Både J-kamper, U-kamper, B-kamper och Damlandskamper. Dock ingen A-landskamp.

Jag minns speciellt en av matcherna. Det var en juniorlandskamp en kall och höstlik lördagseftermiddag den 30 oktober 1965. Sverige mötte Norge och vann med 3-1.

Att den var speciell berodde på att fyra eskilstunalirare var med på planen, samtidigt. Det kommer vi med största sannolikhet aldrig mer att få uppleva.

I laget spelade **Stig Heldring** vänsterback. En friskus som kavlade ner strumporna och slängde ben-skydden.

På mitten återfanns strategen **Tore Larsson**, en stor talang redan som junior. Båda representerade IFK Eskilstuna. Tore hade sällskap på mittfältet bland annat av Staffan Tapper, Malmö FF, som ju blev en etablerad A-landslagsspelare från Malmö FF. I mål stod Rolf Marinus som spelade i all-svenskan under många år, bland annat i IK Sirius.

Som högerytter i det svenska laget återfanns **Ulf Blom**, IF Verdandi. En ganska liten lirare med ett härligt ryck och stor bollkänsla. Pappa Gunnar var med i den s.k. maratonallsvenskan med IFK Eskilstuna 1958-59 och farfar Bror firade stora triumfer på 30-talet.

På bänken började **Bosse Engqvist**, IK City, men han kom in i den andra halvleken och då var det fyra "hemmaspelare" på plan.

Stig Heldring tog snart en ordinarie plats i IFK Eskilstunas A-lag, men värvades ganska snart till Åtvidabergs FF, där före IFK-aren Kent Karlsson

redan återterfanns. Men Stig trivdes aldrig och flyttade tillbaks hem till Eskilstuna ganska snart.

Tore Larsson blev en tongivande spelare i "blåvitt" under många år och han var dessutom en mycket duktig bandyspelare med allsvenska meriter både i Hälleforsnäs och Västerås.

Uffe Blom fanns med i ett Verdandi som under några år hade ett riktigt bra lag och som krigade i toppen av "trean" under några år. Uffe gick i slutet av sin karriär över till IFK Eskilstuna, något han kanske borde gjort tidigare.

Bosse Engqvist var av en riktig "Citysläkt" med farbröder och morbröder i klubben sedan generationer tillbaks. En duktig tekniker och spelmotor under många år i Citys A-lag.

Bosse var också en duktig handbollsspelare och återfanns i Citys A-lag redan som 16-åring. På den tiden var det väldigt vanligt att kombinera just fotboll och handboll.

Sörmländsk fotboll hade under några år i mitten på 60-talet riktigt bra fart på ungdomssidan. I Nyköping fanns bland andra Roger Landström med ett tiotal j-landskamper.

Rekord-Magasinet

Edwin Ahlqvist

Rekordmagasinet var en svensk idrottstidning för ungdomar, som gavs ut åren 1942-1969. Bakom tidningen stod den svenske tidningsutgivaren och boxningspromotorn Edwin Ahlqvist. Edwin var för övrigt född på Fogdö utanför Strängnäs 1898 och startade bland annat föreningen IK Standard under sina år i Eskilstuna, vars ordförande han också blev. Sen flyttade han till Göteborg och jobbade åt Svenska Amerikalinjen med många båtresor över Atlanten. Edwin avled 1984 och är begravd i Göteborg.

Mitt under det brinnande andra världskriget, den 1 december 1942, utkom det första numret av *Rekord-Magasinet*, en tidning med en ny ungdomlig form och stil. Förutom idrottare innehöll tidningen även äventyrsberättelser, deckare och humor. Tidskriften var även ett inslag i samhällsdebatten när den försökte motverka fascism och nazism samt ge ungdomen goda förebilder.

Rekord-Magasinet anklagades för socialist- och kommunistpropaganda istället, men Edwin Ahlqvist menade att "man ska våga säga vad man tycker och stå för sina åsikter".

Tidningen, som kom varje vecka, blev en stor succé och sålde som mest i cirka 300 000 exemplar under Ingo-epoken åren runt 1960.

Rekordmagasinet kallades även *grabbarnas tidning*. Den gav reportage om idrottshändelser, porträtterade idrottare och skildrade sporten i ord och bilder, gärna på vers med rim. På sista sidan fanns alltid en lagbild. Serierna innehöll fiktiva figurer som Per Stigman, Allan Kämpe och Sven Ståhl.

Tidningen namn ändrades 1956 till *Tidningen Rekord*, och 1968 till *Nya Rekord*. Den lades ned 1969. Det första året 1942 utkom Rekordmagasinet med två nummer. Dessa är idag eftertraktade samlarobjekt

och svåra att finna i gott skick. Cirkelförlaget, som Edwin startat, gav också ut månadstidningen "All Sport" under perioden 1945-1967.

Sörmlands Idrottshistoriska Sällskap äger en stor samling av Rekord-Magasinet, hela kompletta årgångar bland annat. Det rör sig om 5-600 tidningar. På auktionssiten "Bokbörsen" är utropspriset mellan 70-100 kr. per ex.

Från andra världskrigets beredskapsår publicerades i tidningen äventyrsserien om *Per Stigman*, en slags ungdomsvariant av "Rid i natt!" som utspelade sig i Sverige på Albrekt av Mecklenburgs tid under 1300-talet, och handlar om Per Stigman som leder böndernas kamp mot tyskt inflytande.

Varje nummer hade dessutom en lagbild på sista sidan och *Backspegeln* har ju tidigare publicerat bland annat KSK- och Hälleforsnäsbandyn, SSK-hockeyn, många fotbollslag i länet. Och även handbollslag. Bland annat F11s lag från Nyköping och GUIFS första allsvenska handbollsgång från 1958. Men även Smedernas speedwaylag från 1953 har vi publicerat liksom Eskilstunas segrande lag i 4-stadsbrottningen.

Här finns alltså ett enormt underlag för idrottshistorisk forskning. Samlingen finns i SIHS lokal i MunktellArenan i Eskilstuna. Är du intresserad av att gräva ner dig i levande idrottshistoria så hör av dig till styrelsen.

Seglingsguld i Melbourne-OS 1956

Lasse Thörn föddes i Eskilstuna 26 sept. 1904 och som de flesta "Fröslundsungar" blev det så småningom källarlokalen på Björkhultsvägen där IF Verdandi hade en brottarmatta som drog och det var just i brottning som Lasse utmärkte sig. Efter många framgångsrika år som ungdoms- och juniorbrottare lockade Stockholm. Brorsan hade redan flyttat dit och öppnat en mekanisk verkstad där Lasse Thörn fick jobb. Han fortsatte dock att brottas, nu i Djurgårdens triåk.

Verkstan gick bra och så småningom kunde Lars Thörn flytta ut i skärgården och byggde sig ett hus. Som tävlingsmänniska sadlade han nu om och började med segling och nådde även här stora framgångar. Han representerade KSSS under sin aktiva seglarkarriär.

Han blev en av landets mest respekterade seglare och gjorde OS-debut vid 52 års ålder. Redan fyra år tidigare snuddade Thörn att bli svensk rorsman till Helsingfors-OS 1952.

Men att han fick revansch med råge på Port Philip Bay utanför Melbourne 1956. Guldmedaljen var "hemma" redan innan den sista seglingen startade efter bland annat tre etappsegrar. Thörns taktiska blick och förmåga att klara av tuffa förhållanden spelade en avgörande roll. I båten fanns också Hjalmar Karlsson och Sture Stork.

Båten Rush V, beställdes direkt av Lasse och ritades av bröderna Einar och Carl-Erik Ohlsson och byggdes av Kungsörs Båttvarv där Oscar Schelin såg

till att allt blev rätt. Samarbetet med varvet fortsatte med både Rush VI, VII och VIII.

Åtta år senare togs Lasse Thörn ut att försvara de svenska framgångarna vid Tokyo-OS 1964. Utanför ön Enoshima, sydväst om Tokyo, visade 60-åringen att han inte tappat skärpan i sjömannskapet. Rush VII kunde visserligen inte mäta sig mot Australiens båt, men två vinster och fem fjärdeplatser räckte gott och väl till OS-silver. Med i båten var också Arne Karlsson och Sture Stork.

Lasse Thörn är därmed länets äldste OS-medaljör.

Som 64-åring var han även med och slogs om Sveriges plats till Mexico-OS 1968 med Rush VIII. Men det blev en andraplats bakom bröderna Peter, Jörgen och Ulf Sundelin, som sedermera också vann ett nytt OS-guld, Sveriges dominans i 5.5 metersklassen var fortfarande stor.

Lasse Thörn insomnade i sin lägenhet i Bromma den 9 oktober 1990.

Lars Thörn blev brottaren som blev OS-guldmedaljör i segling

Varg-Olle Nygren

Autografutställning

Jerzy Joe Wallcot

Sörmlands Idrottshistoriska Sällskap har kommit över en stor autografsamling från 1950-talet. Samlingen består av 150 världsrekordinnehavare, världsmästare, olympiska medaljörer och Svenska Mästare.

Tanken är att göra skärmutställningar med autograferna som enkelt kan flyttas runt. På varje skärm finns bild och meritlista, samt den aktuella autografen. Corona och annat har dock gjort att invigningen försenats.

När så SIHS fick kontakt med *Sveriges Autografsamlares Förening* kändes det naturligt att ha en invigning av utställningen tillsammans.

Och den skedde lörd. 20 aug i år. Plats var Vilsta Sporthotell, som också får behålla utställningen under en tid. Tanken är ju att utställningen ska vandra runt i länet under rubriken "Mitt -50-tal, levande idrottsminnen med SIHS."

Från autografsamlarföreningen kom ett sju medlemmar, de flesta aktiva samlare. Bland andra kom hockeyprofilen Leif

Boork, som är med i föreningen. SIHS medlemmar var givetvis också inbjudna och totalt var vi var ett 20-tal närvarande

SIHS ordf. Anders Krafft stod för välkomstalet och för invigningen av utställningen svarade förre Eskilstunabon och numera ordf. i *Sveriges Idrottshistoriska Förening* Lars Liljegren, Lidingö som också var full av beundran över samlingen. –*Skulle platsa på Riksidrottsmuseet*, ansåg han.

Eskilstunas Idrottshistoria fick sedan deltagarna uppleva i form av föreläsning med mycket bilder innan Liljegren avslutade invigningsdagen med att berätta om Idrottshistoriska Föreningens verksamhet och mål för att hålla den idrottshistoriska fanan högt.

Lars Liljegren

Några av de 150 idrottsmännen som finns med i samlingen, Ingemar Johansson, Lennart "Nacka" Skoglund, Olle Anderberg, Nils "Mora-Nisse" Karlsson, Rickard Dahl och Hjalles Andersen

Södertälje Basketklubb är länets i särklass bästa basketklubb, den startade under namnet KFUM Södertälje 1963, men bytte namn 1968. Herrlaget fick namnet *Södertälje Kings* och damverksamheten finns under namnet *Telge Basket*. Lagen har inte bara dominerat i länet utan även i landet med 32 SM-finaler sedan 1976. Damerna har 12 SM-guld och herrarna 11. Bland damerna kan vi nämna tvillingsystrarna Elin och Frida Eldebrink, som också spelade i Europa som proffs.

Basket är en sport som utövas i hela världen. Ungefär en halv miljard utövare kan räknas in hos nästan samtliga jordens länder i dag.

Det var en idrottslärare, James Naismith som anses som grundare av sporten 1891. Han var canadensare och lärare på YMCA Training School i Springfield, Massachusetts. Därför var det naturligt att YMCA, som startade i London 1844 och en världsomfattande ungdomsrörelse "tog hand" om sporten och utvecklade den. Snart bildades det första proffslandet och den första proffsmatchen spelades redan 1906.

Efter andra världskriget var det många soldater som kom hem som invalider och snart skapades "rullstolsbasket" som även finns med i Paraolympiska spelen.

Sportens popularitet i USA ökade hela tiden och redan 1940 sändes matchen Fordham University - University of Pittsburg i det nya mediet Television. Klubbarna var snabba att teckna TV-avtal med bra pengar i potten och sporten blomstrade.

En annan anledning till framgångarna var uppvisnings och showgruppen Harlem Globtrotters som spelade i 87 länder och fram till 1965 drog 53 miljoner åskådare. Bland annat var det 75 000 åskådare på Olympiastadion i Berlin. Laget var även i Sverige flera gånger på 1950 och -60 talen. Alltid inför utsålda hus.

"Korgboll" spelades i Sverige, mest utomhus på 1920-30 talet och sporten kom med i Riksidrottsförbundet 1923. Svenska Basketbollförbundet skapades 1952 efter att ha varit en sektion inom Sv. Handbollsförbundet sedan 1948.

I Sverige heter YMCA-rörelsen KFUM som har 45 föreningar och 45 000 medlemmar. Så i Sverige var det oftast en KFUM-förening som hade basket på sitt program. Lag som

KFUM Söder, KFUM Blackeberg och KFUM Uppsala dominerade. Namnet på sporten gav sig självt. –Vi har ju en korg (**basket**) på en stolpe och en **boll** – Då blir det ju basketboll.

I Sverige finns sporten på högsta nivå i hela landet. Från Malmö (Malbas) i söder till Umeå och Luleå i norr. Det första Svenska Mästerskapet spelades 1954. Svenska Basketbollförbundet har i dag 340 föreningar och 35 000 aktiva spelare i sitt register.

Sporten debuterade i OS i Berlin 1936 och har funnits med sedan dess. När spelen öppnades från proffs 1992 bildade USA sitt berömda "Dream Team" med världsnamn som Michael Jordan, Magic Johnson och Scottie Pippen i laget. Sverige har bara kvalat in till en OS-turnering, det var till Moskva-OS 1980 och laget kom på tionde plats. Här återfanns Södertäljespelarna Peter Andersson och "Jonte" Karlson.

I Sörmland har vi fem klubbar, förutom Södertälje Basket så finns Eskilstuna Basket, Katrineholms IF, Flens IF och Nyköpings BBK. Organisationsmässigt tillhör lagen Öst-svenska BasketBollFörbundet.

Eskilstuna hade för övrigt sitt damlag i högsta serien på -90 talet och vi kunde njuta av både ryska, lettiska och amerikanska stjärnspelare. Både EBK och NBBK arrangerar också stora ungdomscuper. Med massor av ungdomsspelare som invaderar de båda kommunerna under några intensiva dagar. I maj hade EB drygt 200 lag i cupspelet.

Sörmland

Idrott på barn och ungas villkor

